

ANY V.

Barcelona 9 de Juny de 1895.

NÚM. 23.

LOS MATEXOS GOSSOS...

Heusaquí una novetat ben granada del moviment polítich en nostra terra: la organisació del partit silvelista en aquesta ciutat, feta pública y solemnement inaugurada un dia d' aquesta setmana.

¿Trobas estrany, lector, que 'ns fixém en aytals camándules? Has de considerar una cosa: La esperança dorm molt fi; al pobre esgarriat qui sospira per un guiatge, lo seu mateix respir li sembla devegades remor de passos del viandant benavirat qui ha de salvarlo.

Lo trist del cas es que, després d' haver posat tots los cinch sentits en la observació del nou suposat Mesías trencador del esclavatge dels pobles espanyols, la nostra esperança se n' ha hagut de tornar á jaure ab la cúa entre cames.

No pas porque faltessen en aquell acte solemne del naxement del silvelisme barceloní promeses jolives, cremaments de persona honrada, crides ben trompetejades als víctimes y als tips y cuyts de les hipocresies polítiques, de les corrupcions administratives, y dels desgavells finan-

ciers. Hi va ser llegida una carta de don Francisco Silvela (*l' ilustre quefe indispensable en totes les maynades del parlamentarisme*) que, ho dich ab franquesa, á colp calent feya venir ganes d' anarsen á trobar qualsevol alcaldot, bona dida d' urnes acanyades, y contractarli una acta de no importa quina dignitat política ó administrativa pera anar á formar en los rengles del novell exércit llibertador de les ignominies espanyoles. ¿Qui se 'n pot escapar d' un enarborament de les sanchs, sentint alló de que vint anys de Restauració no han adobat res, y que ell, En Silvela, y 'ls seus, se posen des d' ara y de fort y de ferm en la taleya de posar sobre 'ls rails les rodes d' aquest tramvía desencarrilat de la política y de la administració d' Espanya?

Peró, després de la tempestat, ve la calma, y la calma dona concells de coxí, que son los millors que la Vella va trobar anant per aquest mon.

Lo Fra Anselm—penso que es lo Nou—nos parla axís: *No mires qui les escriu, sinó les coses que 't diu...* Açó, tractantse de predicadors qui ab llurs dites se proposen,

no realisar ells nostre perfeccionament, sinó móurens y determinarnos á acomplir-lo per nosaltres mateixos, ab ajuda de les llurs indicacions, guapol pero com que en nostre cas se tracta precisament de lo contrari, com que les havém ab predicadors que lo que volen es que 'ls ajudém á ferse amos del banch blau, y del Parlament y de totes les medalles y xarpes qui donen autoritat y poder en los regnes y principats de la Espanya, perque ells, compadits de nosaltres, puguen redimir-nos de les grans miseries que 'ns afronten y malmenen, cal que ho resolguém altrament que aquell famós coleccionador de les receptes del bon sentit, y per açó 'ns pendrém la llibertat de refer axís la estrofa d' aquell mestre:

No mires qui les escriu
sinó les coses que 't diu:
(no essent polítich actiu,
que en tal cas, l' home ben viu
ho fa al contrari).

Comencém, donchs, per inspeccionar al *ilustre quefe*: home d' inteligencia forta y rica, molt desitjós de passar per polítich reposat y de seny, que encara may ha ensenyat tota la llargaria de les ungles.

Lloch-tinent d' En Cánovas, fins ara de la separació, ha sigut, després del actual Quefe del Govern, l' home més influent en la vida y miracles del partit lliberal-conservador.

—*Ergo*, es solidariament responsable de totes les culpes y pecats del nomenat partit, fins al día que se n' ha apartat? *Ergo*, també ell es culpable d' aquella esterilitat corruptora dels vint anys de Restauració de la que tantes pestes diu la carta seva de que abans hem fet esment?...

—Conformes, de tota conformitat.

—¿Y al axecar la bandera nova ha fet abjuració d' aquest passat, que ell judica carregat de culpes?

—No n' ha feta.

—*Ergo*...

—*Ergo*, es lo mateix gos ab un altre collar.

Y axís, com l' *ilustre* quefe, son les més ó menys ilustres maynades que ací se han allistat á les seves ordes. No més cal citar noms. ¿Hem de dir que al parlarne, 'ns referím exclusivament als homens polítichs? Anéu mirant: Ferrer y Soler, Ernest Vilaregut, Durán y Ventosa (Ramón), Sandiumenge, Farguell... Aquets son los abanderats del nou partit de la moralisació, de la *selecció* política y administrativa de nostre pobre pays! Tots ells han figurat en un ó altre dels partits qui disfruten de torn en les menjadores del poder; tots ells van plens de les taques que en los tals partits assenyala la carta que 'ls escrigué En Silvela.

La bandera que han alçat porta escrites una pila de fórmules de doctrina escelent. Mes ¿la professen de cor y ab completa sinceritat, los qui sota de sos plechs se 'n van á la conquesta de les actes, primer, y finalment, del poder, ahon haurien de aplicarla? La primera etapa de les conversions sinceres no es may un crit de guerra, es la llàgrima del penediment.

Una sola nota platxerosa hem pogut trobar en lo fet que comentám: En la carta d' En Silvela s' indica que 'l motiu més trascendental de la campanya que empren ab son partit consisteix en la necessitat que hi ha de corre á apuntalar lo sistema parlamentari y 'l govern de les classes mitges, amenaçats de próxima ruina. Aquesta perspectiva del próxim esfondrament d' un régimen infeudat á les classes que ab sa falta d' ideals, ab sa única preocupació del orde y repós de les digestions, ha conduhit als pobles espanyols al major rebaxament que conegueren en lo transcurs dels segles, es de debó engrescadora pera 'ls qui creuen abominable 'l régimen parlamentari, y corsecades per l' egoisme á les classes actualment directores de nostra societat.

Y es tant més esperançadora aquesta visió que al davant dels ulls nos ha posat En Silvela, en quant no han d'impedir-ne, ni sisquera retrassar-ne l'acompliment, les noves posicions d'ell y dels qui 'l segueixen; puix que, composta la nova agrupació d'alló que la gent ne diu «los matexos gossos ab diferent collar,» no es la adquisició d'una nova força, sinó disgregació y debilitament de les que ara serveixen lo règimen que veu tant aprop d'ensorrarse En Silvela.

N. VERDAGUER CALLÍS.

LES SABATES ECONÓMIQUES

(RONDALLA EN PROVENÇAL PER M. ANDRÉ).

L'Esteve Rataplám, qui s'havia fet soldat de cavall, se'n anava, passats alguns anys, a disfrutar de dos mesos de llicència que li foren concedits al donar-li 'ls galons de capitá guanyats en lo servey del Rey de França. Allavors no hi havien, com ara, exèrcits regulars y disciplinats, y la gent d'armes eren casi tots, y en especial los capitans, uns aventurers, bonespeces qui vivien del lladronici, fentse pagar cens a tot arreu ahon passaven per los pobres pagesos y també, si podien, per los vilatans... Cal regonéixer, no obstant, que hi eren un xich obligats, sobre tot en temps de pau, quan los llicenciaven sense donalshi ni la punta d'un clau.

En Rataplám, qui avans de tornar a la guerra volia veure als seus y contalshi ses valenties, revenia de per allà amunt cap a Flandes, y en tant llarch camí vivien, ell y son cavall, del millor modo que podien, y mes d'un colp s'esqueya de marxar d'un hostal ben depressa y a punta de dia, descuydantse de pagar lo gasto al hostaler. Aquest bé prou que se'n malfiava, però anéuli ab crits y amenaces a un capitá del Rey qui arriba a cavall y du al costat un sabre espantós!

Vivint aixís d'enganyoys y rampinyadures, entrà finalment en terra papal del Comtat, y 's trobá, a entrada de fosch, a Castell-Nou.—«Au! vá dir, una altra estricada, y soch a casa!»

Mes, lo desgraciat, al baxar de cavall, s'adoná que duya les butes fetes malbé, que les soles eren desjuntades, que no hi podia caminar, y que si bé era cert que tenia 'l mostatxo y 'l sabre d'un brau home de armes, anava calsat com un perdulari. ¿Cóm se ho manegaria? Ni pensarhi d'entrar al seu poble d'aquella manera! «Mal diantrel deya enrahonant tot sol, no valia pas la pena d'anar tant relluny, esposarme a que m'esquincen la pell en les grans barrejades, si

ni solament hagués guanyat pera comprar-me un parell de sabates noves pera tornarmen!» Açó veyá venir que li dirien los de casa seva y tots los del indret, y allavors ¿cóm gosaria contarlos ses valenties, les grans gestes que s'havia anat inventant tot lo camí?

No era pas home de dexarse trabar ab tants petits obstacles.

—Epl Hostaler, vá dir al amo de la posada, que no hi ha cap sab sabater en aquest poblot de mala mort?

—Sí, senyor capitá, fins y tot n'hi han dos.

—Anéumen a cercar un, y corrents! que demá he de marxar.

L'hostaler surt, y al cap d'una estoneta ve un sabater a trobar al Esteve Rataplám en sa cambra.

—Me fan menester un parell de sabates, li diu aquest, però les heu de fer immediatament; tinch lo temps midat; he d'anar-men, sens falta, demá abans de mitgdia.

—No crech que 'n poguém exir, senyor capitá! Si podiau esperar al menys fins al vespre, pot-ser...

—Les necessito a onze hores, vos dieh! Dexéu les feynes començades, y vos pagaré doble, però 'm convenen...

—Sent aixís, podéu contarhi.

Lo sabater li pren la mida, y se'n va, prometentli que li duria les sabates lendemá a onze hores tocades, «ni més aviat, ni més tard.»

Allavors lo capitá se'n torna a trobar al hostaler y li diu:

—Ab aquell sabater no 'ns hem sabut entendre; anéume a cercar l'altre.

Aquest arribá al cap d'una mica. En Rataplám li fà lo mateix encàrrech, ab iguals condicions. Lo sabater accepta. Y li diu lo capitá:

—Que estiguen llestes demá a les onze; quan caldrá que me les portéu, vos faré avisar.

* *

Lendemá, a la hora compromesa, lo primer sabater, qui havia vetllat tota la nit ab sos treballadors, se presenta al hostal, ab lo parell de sabates a la ma.

Lo capitá 's fica la del peu dret, que li va bé; més quan prova de ferho ab la del esquér:

—«Ayl! ayl! se posa a cridar, bon home, no 'm vaig recordar d'avisarvos que en aquest peu hi tinch una durícia! Ayl! no podria donar ni un pas ab aquesta sabata... Anéu desseguida a ficar aquesta sabata a la forma, a véure que 's donga un bon xich. Anéuhi, desseguida; vos espero aci mateix; li podéu dexar cosa d'un quart... Ah! mal rediantre la durícia!»

Lo sabater se'n va corrents, dextant al capitá la sabata que anava bé. Al acte mateix l'Esteve Rataplám envia a cercar al segon sabater, qui se'n ve desseguida, ab la feyna llesta a la ma. Lo capitá 's prova la del peu esquér, que li va bé com un guant, però quan se fica la altra, se torna posar a cridar, fent la mateixa comedia, y diu al sabater que vage a posarla una estoneta a la forma.

Encara aquest no havia acabat de sortir que En Raptaplám se posa les dues sabates, corre á la estable, ensella 'l cavall, y ¡au! colp d' esperóns y furient se 'n va camí enllá tant recontent del parell de sabates noves que no li havien costat res, que, ab la alegria 's va oblidar de pagar lo gasto al hostaler.

Al cap d' un quart que ell havia marxat, los dos sabaters s' ensopegaven á la porta de la seva cambra, quiscun ab una sabata á la ma.

Per la traducció: FRANAR

INSTITUCIONS DE CATALUNYA

LA GENERALITAT O DIPUTACIÓ DE CATALUNYA

(Continuació).

A vista d' aquest Vot, lo Procurador Fiscal del General de Catalunya als 19 d' Abril de dit any 1610 comparegué devant del molt Illustre y Reverent Senyor Doctor D. Onofre de Lentorn, Ardiaca de Benasch, y Canonge de la Seu de Lleyda, Diputat Ecclesiástich del General en lo trienni aleshores corrent, com á Jutge y Comissari Apostólich, y li presentá una suplicació ahon s' hi llegixen aquestes paraules: «Suplica sie V. Senyoria servit acceptar dita commissió, y fer la acostumada nominació de Ministres, y manar despedir lletras monitorias per primera, segona y tercera monició; en, y ab las quals se injungesca á totes y sengles personas de qualsevol sexo, grau, orde, dignitat ó condició sien, que sòts las censuras á V. Senyoria ben vistas no atrevescan per sí ni per altres usar de dits Segells, ó marcas falsas, y contra qualsevols fabricadors de dits Segells y marcas falsas, y contra qualsevols sciens y consensciens en la falsificació, fabricació y us de aquellas, y també contra los sciens qui las han fabricadas y han usat y usen de dit fals Segell y marca, si dintra tres días no haurán denuncia á V. S. y al Consistori dels Senyors Deputats als fabricadors de dit Segell y marca, y als qui de tal marca y Segell fals usen: Y així mateix suplica sie servit monestar y exhortar á tots los Tenints ó Regents Cura de ánimas, que prediquen, publiquen y aconsellen segons la doctrina en dit Vot continguda conforme la dita exhortació será á V. S. mes ben vista, lo Ofici de V. S. humilment ab justicia, implorant en tots, y sengles actes; los drets del Fisch sempre salvos. Et licet, etc.—Altissimus, etc.—C. Josephus Quintana F. G. Cathal. Advoc.»

Lo Diputat ecclesiástich acceptá la dita commissió, y últimament de consell dels Reverent y Magnífichs Rafel Aguiló y Lluís Besturs, Doctors en Drets consulents, lo día 10 de Maig de 1610

promulgá una sentencia en virtut de la qual foren encontinent despedides les lletras en ella provehides, que vulgarment se digueren *Edicte del Molt ilustre Senyor Deputat Ecclesiástich*. Diu axís en un de sos indrets: Perçó, per execució de dita nostra sentencia y provisió, instant y requerint lo dit nostre Procurador Fiscal als dits Illustrissims y Reverendissims senyors Arquebisbe de Tarragona y Bisbes predits y als Vicaris Generals y Oficials per autoritat Apostólica de que en esta part usám, en subsidi de justicia, requerim y exortám que tres días de Diumenge ó Festas manadas consecutivament aprés que las presents los serán presentadas, publicament en sas Iglesias, y de tots sos subdits respectivament mentres los Oficis divinals se celebrarán y la multitud del poble será ajustada pera oyr aquells, ab alta é intelligible veu publicar fassan y manen com Nos, ab tenor de las presents y per authoritat Apostólica de que en esta part usám, diém, amonestám per primera, segona y tercera monició: Y manám á totes y sengles personas, axí Ecclesiásticas com Seculars, de qualsevol estat, grau y condició sien, que de aquí en avant sots pena de excomunicació *latæ sententie*, en la qual *ipso jure* incorregan, no gosen ni presumescan falsificar las marcas, eo segells del General de Cathalunya, ni en altre modo posar lo segell de plom y cera de dit General y Bolla en las mercaderias; als qui emperó ho sabrán, y no hi haurán consentit, manám y amonestám que dins sis días del día de la sciencia comptadors, los quals als dits per primer, según, tercer, y peremptoris terminis los assignám, comparegan devant Nos per descubrir y manifestar los delinquents y culpables. Altrament passat dit termini, *nunc pro tunc*, los declarám per excomunicats é incidits en sentencia de excomunicació. E no res menys exortám per autoritat Apostólica á Nos concedida per la felice recordació del Papa Clement VII, á tots y sengles Domers, Rectors y Vicaris é Regents Cura de Animas de las Iglesias del present Principat de de Cathalunya, y á qualsevols altres Confessors, eo Predicadors, així seculars, com regulars, que en los confessionaris y pulpits mentres celebran los Divinals Oficis prediquen y ensenyen á tots los faels christians quant grave pecat sia lo defraudar los Drets del General y Bolla de Cathalunya, seyons la doctrina y vot de Doctors, los quals pochs días ha havém manat congregat y ajuntar en la Casa de la Deputació, acerca la resolució de aquest article, sí, y segons en las presents nostras lletras Apostólicas está insertat. En fé y testimoni de las quals cosas havém manades despedir las presents subsignadas de nostra mà, y ab lo nostre segell segelladas. Dadas en Barce-

lona á 11 del mes de Maig any de la Nativitat del Senyor 1610.—*Onophrius de Lentorn, Judex et Delegatus Apostolicus.*»

Si be que lo precedent vot, estant fet y firmat per Doctors tant graves y assenyalats en virtut y lletres bastava pera desterrar aquella errada opinió que corria de no haverse de pagar en conciencia los Drets de la Generalitat, ab tot aparegué als Diputats ésser de gran conveniencia se fés un tractat ó llibre ahon s' escriguessen y reduhissen en breu les rahons y fonaments conduhints pera resoldrer que dits Drets devieu pagarse sots obligació de culpa mortal, y de restitució, y demés coses en aquell Vot contengudes: y axí se executá, y sortí un llibre intitolat *Liber de Juribus et Tributis Generalitatis Cathalonix, deque eorum justa et debita exactione, atque solutione*. Va ésser obra d' un Doctor teólech, y 's publicá en llatí y en la llengua catalana: de abdues edicions ne tením un bell exemplar en la nostra Biblioteca.

L' any 1618 continuantse los abusos en fraudar los drets de la Generalitat se vaigué lo Consistori del mateix medi de la comissió Apostólica, y á peició de son Procurador Fiscal, en Lluís Tena, Bisbe de Tortosa, aleshores Diputat eclesiástich, y en rahó de açó Delegat Apostólich, despedí lletres y promulgá censures contra los fraudants: y se publicaren axí en Barcelona, com en tot lo Principat.

L' any 1681, esperimentantse les matexes frauds, á instancia dels Arrendataris dels drets de la Generalitat, fou despedida una Paulina per lo Illustríssim Senyor Nunci d' Espanya, sots jornada dels 16 d' Abril de dit any 1681; y havent tingut dificultat los Diputats sobre la publicació de aquella per no donarse en ella bastant providencia, per quan les seves censures solament se fulminaven contra los eclesiástichs, y no eren estos los qui ocasionaven lo major dany, y també per aparexerlos més convenient que despedís aquelles censures lo Diputat eclesiástich, com á Delegat Apostólich, ab deliberació dels 17 de Maig del mateix any resolgueren se consultás dit punt, y juntament si 'l Diputat eclesiástich en dit nom de Delegat Apostólich y en virtut de la Butlla de 'n Clement VII, podia concedir llicencia en escrits als Oficials jurats de la Casa, pera que ab ostensió de aquella y de la Butlla poguessen entrar en les cases dels exempts y eclesiástichs sense demanar resistencia als Ordinaris: y per est efecte anomenaren en Consulents, á Doctors teólechs, Canonistes y Llegistes: los quals aprés de varies conferencies sobre açó tingudes, en lo dia dels 29 de Maig de 1681 feren lo vot en sentit afirmatiu.

En virtut d' aquest vot, lo Procurador Fiscal

del General de Catalunya, lo dia primer de Juny del mateix any 1681, comparegué davant del reverent doctor Fra Joseph Sastre y Prats, Abat de Sant Pere y Sant Pau del Camp, y de la Portella, aleshores Diputat eclesiástich de la Generalitat, y en aquest nom Jutge y Commissari Apostólich, y li presentá una suplicació narrant tot lo fet, declarant tots los danys que sentien los Arrendataris, ó sentiria en avant la *Generalitat* per ocasió de les frauds que 's cometien contra sos Drets, persuadint ab gran eficacia y expressions la promptitut del remey de que se necessitava, y suplicant finalment la provisió y aplicació de aquell.

Lo Diputat eclesiástich, en dit nom de Delegat Apostólich, remeté aquesta suplicació als Magnífichs Francesch Guitart, y Bernardino de Puig, Doctors en Drets; y ultimament ab vot y parer de aquestos, lo 4 de Juny del mateix any, sentenciá, pronunciá y maná á totes y qualsevols persones tant laiques com eclesiástiques, seculars y regulars, de qualsevol orde, grau, estat, dignitat ó condició fossen, que pagassen los drets deguts á la Generalitat íntegrament sense engany, ni frau, sots pena d' excomunicació major, y que no 'ls fraudassen, ni 'ls fessen fraudar, ni entrassen mercaderies dins de sos cotxes, ni les recullissen, ni retinguessen en ses cases, ni permetessen se fabricassen, en elles: y axí mateix maná sots la matexa pena á tots y á cada hú dels Oficials del General, y també als Arrendataris y demés que per rahó de llurs oficis ó exercicis prestaven jurament d' exigir los Drets de la Generalitat, que los exigissen bé y lleialment sense fer cap donació, y que no se atrevissen á fraudarlos per sí, ni per interposada persona, ni á falsificar les marques ó segells de plom ó cera del General y Bolla, y demés coses que en dita sentencia son més llargament de véurer.

Axí com los Diputats de l' any 1610 delliberaren se fés un llibre en comprovació dels procediments y vot, que 's feren en dit any, de la matexa manera y ab igual providencia los qui 's trobaven en l' any 1681 resolgueren s' escrigués un altre llibre en evidencia de la infallibilitat dels que 's feren en son temps: y si bé lo càrrech de aquella obra fou recomenat á subjecte tant eminent, com publica lo desempenyo de sa ploma, no fou menos acertada la elecció del que se anomená pera desempenyar tota la gravetat del assumpto de aquesta, qui fou l' insigne jurisconsult y papiniá del segle XVII, lo senyor don Victoriá de Valda, elogi que deuen de justicia tributarli tots los jurisconsults catalans, com li tributa lo qui de tots ells es mestre universal, lo senyor don Lluís de Valencia, Catedràtich de

Prima de Cánons Jubilat de aquesta Universitat de Barcelona en la dedicatòria que feu al Excel·lentíssim Senyor D. Melcior de Navarra Rocafull y Moncada, Cavaller del Orde de Alcántara, Primpcep de Massa, etc. de la docta y certa *Il·lustració* que escrigué á la *Constitució 7, títol de la Elecció dels Doctors de la Real Audiencia*: perquè del treball que doná á la impressió, ab títol de *Evidencia de la Infal·libilitat del vincle de dites Censures*, quedaren estes tant evidentment infal·libles, com lo mateix títol de la obra les prometia, y no menos restá justificada la obligació que te qualsevol persona de pagar los Drets de la Generalitat en conciencia. (1)

Aquest llibre, que tenim en la nostra Biblioteca, fou escrit en castellá, ab est títol: *Jesús, María, Joseph—Deus illuminatio mea.—Evidencia de la Infal·libilitat, y Certeza del vínculo de las Censuras Ecclesiásticas, fulminadas por el muy ilustre y Reverendo Señor Doctor Fray Pedro Sastre y Prats, Abad de San Pedro y San Pablo del Campo, y de la Portella, oy Diputado Ecclesiástico del Principado de Cataluña; y en este nombre Comissario y Delegado Apostólico, contra los que fraudan, y impiden la exacción de los derechos de la Generalidad, y de qualquier otro modo y manera perturban la quieta y pacífica possession de la integra y cabal satisfacion de ellos para total Repulsa de qualquier escrupulo que quisiere introducir el mal informado en la sugeta materia.*

En lo any 1683 havent tingut noticia lo Consistori dels Diputats que en los convents, monestirs, oratoris y cases de persones eclesiástiques y familiars del Sant Ofici se acostumaven recondir robes ó mercaderies subgetes á pagar dret de Generalitat, delliberaren consultar als magnífichs assessors, advocat fiscal y demés consulents com era de costum, pera veurer si 'l Diputat eclesiástich, com á Delegat Apostólich en virtut de la esmentada Butlla de 'n Clement VII, podria per sí y per sos sots delegats entrar sense assistència dels Ordinaris á regonéixer aquells llochs y cases á fi y efecte de averiguar si hi haurien robes ó mercaderies subgetes á pagar dret que no estiguessen llègitimament despatxades; y si en cas de ferse resistencia ó turbació alguna per algú dels sobredits en la regonexensa, que tingués respecte á pertorbar la llibertat y potestat amplíssima del General en orde á la exacció y conservació de sos drets y

aprensió dels frauds, que es lo que podria obrar lo Consistori; y si trobat lo frau, podria emportarse 'l sense intervenció ó consentiment del Ordinari ó Superior del fraudant: y aprés de varies conferencies tingudes en la Casa de la Diputació per los dits magnífichs assessors, advocat fiscal y consulents aplicats, en lo 26 de Novembre d' aquell mateix any 1683 fou fet y firmat per aquells un vot afirmatiu.

SALVADOR BOVÉ.

EN LA Cerdanya

LO ESTANY DE LANÓS

L' home sempre parla d' alló que més estima; y quan lo cor dicta, la ploma se n' hi va. Só fill del Pyreneu; mogueren mon breçol fortes ratxades de tramontana, y 'l russinyol y 'l pardal m' adormien ab sos cants quan venia la primavera. ¿Que té d' estrany, lector, si respirant l' ayre de la encontrada, vinguen á ma pensa un mon de llegendes y recorts que son l' embadaliment de l' ànima? L' auçell que nasqué en la pineda, may s' allunya de les branques hon aprengué de volar y refila sempre ses primeres albaes, y com ell aniré resseguint les aubagues y soleys de mes montanyes y contaré sempre lo que en elles he aprés.

Lo estany de Lanós, lo més gran que enclou la cadena granítica dels Pyreneus, com immensa taça d' argent quan lo sol hi reflecta sos raigs, ocupa 'l fons de circo irregular que dominen lo Pich Pedrós (2831 met.), lo Pich des Besinelles (2503 met.), lo Pich de Madides (2611 met.), los Pichs de Lagrave y Carlit (2921 met.). Está setiat á 2400 metres sobre 'l nivell del mar; sa extensió es de 3 kilòmetres y sa amplaria de 500 metres, y vessa ses aygues en lo riu Aravó confluent del Segre. Encara que 's cobreix de glas des de Setembre á Juliol, aquest estany es abundant en escelents truytes.

Escursionistes d' avuy se complauen en descriurer l' estany de Gaube y 'l circo de Gavarrie. Lanós, que no cedeix en res á aquexos llochs tan celebrats, te belleses incomparables y la naturalesa 's mostra allí en tot quan pot oferir de grandió y selvatge. Aquest llach misteriós é imponent es un mirall cóncavo que per march te montanyes cobertes de neu, hon los raigs del sol perden son color, y 'l firmament, durant la nit, reflecta 'l llum de sos estels en ses ones

(1) Com fàcilment compendrà 'l lector aquestes darreres paraules no son nostres: porten la marca de fàbrica del segle XVII; y son tretes, com la major part d' aquestes notícies, d' un llibre rotolat: *Recopilació de diferents vots, y altres documents, en justificació dels Drets de la Generalitat de Catalunya, etc.*—Any 1689.—Barcelona: Estampades per manament de dit Molt Il·lustre Consistori. (De nostra Biblioteca).

pures y tranquiles. Los isarts pasturen tranquilament en sos marges; es sa estada habitual y com son park reservat. Aquí, sembla que 'ls llavis voluntariament murmuren lo cant dels tres joves Hebreus: *Benehiu montanyes y collades, al Senyor; benehiu, totes les coses que germinen de la terra, al Senyor.*

Aymador de la naturalesa, he volgut contemplar d'aprop aquest estany, tant celebrat per Mossen Verdaguer en lo *Canigó*, y recolat en son molsós marge, cobert de regalecia y gençiana, he assaborit les següents tradicions:

Al estiu, los remats van á cercar la herba fresca y humida que *Lanós* arrossa ab ses cascades y torrenteres, y un día, un pastor qui rentava en lo estany un plat de fusta, li caygué en 'un gorch y desaparegué al moment en lo fons. Vingué la tardor, y ab ella 'l temps de emigrar lo pastor ab son remat á terres més caloroses, al plá del Urgell. Arribá á un hostal, prop del *Pont de Raventí* y á dos hores de Bagá, y demaná pera esmorsar un plat de sopes. Quedá embadalit mirant lo plat de fusta que tenia al devant seu y reconegué, ab gran sorpresa, que era 'l mateix que ell havia cisellat ab son gavinet y que li caygué á *Lanós*. Demaná á la hostalera hon havia trobat aquell plat, y aquesta li digué que 'n la font un día que hi poava. Lo pastor li respongué que era seu y en prova d'acó vuydá les sopes y obrint un petit secret que hi havia 'n tragué un xinxó d'or, que ell temps enrera hi havia amagat.

Lo poble diu que aquella font se déu á una corrent subterrànea que procedeix del estany de *Lanós*, y son doll es tant abundant que de sa cova ne surten tres ó quatre moles d'aygua. La nomenen *Font de la Badella*, porque un día ne surtí una que 'l día avans havia caygut en lo estany. Aquestes son les llegendes populars.

Si 'l punt de sortida es Puigcerdá, la ascensió es més fácil per la Vall de Carol, y de pas lo viatger amant de les antiguitats pot admirar lo castell feudal y la iglesia d'estil romá d'Enveitg; les cascades de Latour-de-Carol; les ruines del célebre castell de Carol del segle ix; les torres esquerdades del antich castell de Porta, breçol del eminent jurisconsult catalá en Antoni Oliva; y les reliquies de la Torre Cerdana de Porté, célebre en los anals de Catalunya. Aquí 's dexe la carretera y 's segueix lo marge dret de *Font-Viva* per viarany vertiginosos.

P. SAFONT.

MOVIMENT REGIONALISTA

ESPANYA

Catalunya.—Nostre decidit company de causa l'hisendat de La Garriga, D. Ramón Pareras y Noguera, qui, com saben nostres llegidors fou destituït del càrrech de sub-cabo de partit del Sometent, á causa d'haver sigut un dels més valents enemics de les desgraciades faxes castellanes, ha contestat l'ofici en que se li comunicava sa espulsió del Institut, ab una valenta comunicació, que de grat transcriuriam en nostres columnes, si 'ns ho permetés l'espai de que podém disposar. En ella fa constar lo Sr. Pareras, ab una franquesa catalana, de la que no se'n veuen exemples en los documents oficials, les verdaderes causes de la destitució, provant que tot alló de la falta de respecte es una pobre invenció dels que volien tréurel del Sometent, per que ses arrelades conviccions regionalistes eren un obstacle pera los fins que persegueix l'incomparable Sr. d'Argila, cabo del partit de Granollers, y decidit partidari del centralisme canovi. Esmenta després la poca consideració ab que 'l Comandant general de Sometents ha obrat en lo present cas, contentantse ab una acusació d'un individu pera espulsar del Cos á un altre, sense cap mena d'explicació, y privant al atacat del natural dret de defensa que tots los tribunals civils y militars concedexen als pitjors criminals.

Lo document acaba donantse 'l Sr. Pareras per espulsat y separat del cos y explicant la causa de no poder retornar un dels documents que se li demanen.

—Lo *Centre Catalá* de Sabadell está fent los treballs preparatoris pera la celebració del solemne aniversari de sa fundació, que tindrà lloch lo día 23 del mes que som.

—La societat Coral *La Barretina Catalana* ha nomenat son president honorari á nostre actiu company de causa D. Francisco Flos y Calcat.

—L'Ajuntament de Tarragona acordá lo día 34 del mes passat, fer constar en acta lo sentiment que en aquella capital ha produhit la mort del eminent crítich D. Joseph Ixart (A. C. S.), posar una lápida en la casa ahon aquest nasqué, donar lo nom d'Ixart á un carrer é inaugurar lo día de Santa Tecla una galeria de tarraconins ilustres ab lo retrato del malaguanyat escriptor.

—Conforme anunciarem en nostre número anterior, dijous passat se celebrá en la *Associació Popular Regionalista*, la segona de les converses catalanistes del present curs. En ella l'entusiasta regionalista D. Joseph M.ª Monfort, esplaná lo tema anunciat, fent veure sa importancia y explanant sobre tot, les diferencies que hi ha entre 'ls testaments especials que admet nostra legislació y lo que prescriu lo códich Alonso Martinez. Explicá ademés les condicions que pera testar exigexen un y altre Dret, y demostrá ab senzilles pero

convincents rahons la superioritat de les lleys catalanes sobre les castellanes vigents, en aquesta important manifestació de la vida social.

Intervingueren en la conversa los Srs. Bonet, Fuster, Marsans, Batlle y Gibert, pera demanar al ponent que ampliés alguns conceptes y pera pregarli fes obgecte d' una altre sessió algun dels punts més interessants del Dret de nostra terra.

Abans d' axecarse la sessió, lo Sr. Salvador, que presidi l' acte, anunciá que 'l dimecres, dia 13 d' aquest mes, á dos quarts de deu del vespre, lo President de la esmentada *Associació* serà ponent de la tercera conversa, desenrotllant lo tema: «Del verdader concepte de Patria.»

—Per iniciativa del *Ateneo Barcelonés* se celebrá dies enrera en lo local de la mateixa societat, una reunió de representants de varies associacions d' aquesta ciutat, pera tractar de la manera d' obtenir que les corporacions provincial y municipal puguen ab tota independència establir y regir les diferents escoles especials que ab fondos propis mantenen. S' acordá que l' *Ateneo*, en nom de totes les societats representades gestione la realisació del pensament al que s' adherien ab entusiasme tots los reunits.

—Hem tingut lo gust de veure en la fatxada de nostra Casa-Ciutat, un cartell escrit en catalá en lo que s' anuncien les solemnitats ab que la població de Berga celebrarà enguany les festes de Corpus. Si digne d' aplaudiment es veure que de per tot van exint gent de bon seny que sab arreconar degradants rutines, més d' aplaudir encara es la comissió organitzadora per los conceptes plens d' amor á les coses catalanes que en lo esmentat cartell fa precedir á sa firma.

—També lo poble de Sant Pere de Tarrassa, que celebrá sa festa major lo passat diumenge, publicá lo cartell de les festes en llengua catalana. No son en va les propagandes del catalanisme, contra la vergonyosa rutina de vestirnos de forasters tenint á casa tal bé de Deu.

—La Junta organitzadora del sisé certámen literari del *Centre Catalanista* d' Olot, ha quedat constituïda en la forma següent: *President*, D. Avel·lí Barnadas; *Vice-President*, D. Joseph Masdexaxás, *Vocals*, D. Ignasi Buxó, D. Claudi Torrent y D. Pere Vallmajó; y *Secretari*, D. Joseph Berga (fill).

—Nostre distingit company de causa y sabí catedràtic de nostra facultat de Dret, D. Joan J. Permanyer, ha sigut elegit diputat segon del Colegi d' Advocats de Barcelona, havent sigut l' individu de la nova Junta directiva que més vots ha obtingut.

—Ha dextat de publicarse lo setmanari catalanista *La Opinió escolar* de Vilafranca del Panadés. Encara que la causa 'n sia la necessitat que en exos temps tenen los estudiants d' aprofitar totes les hores, sentim de debó la perdua del company.

—Retallám de *El Bergadan* del dissapte de la setmana passada:

«Lo dia 23 del mes prop-passat, festa de Sant Jordi, los estudiants catalanistes del Seminari de Solsona celebraren la festa del Patró de nostre Principat ab una missa solemne, cantada per la escolania en la capella de nostra Senyora del Claustre. Son obgecte fou pregar per les necessitats de Catalunya, ensemps que despertar la devoció al nomenat Sant, perque 's desenrotlle cada dia més y més entre 'ls estudiants l' esperit catalanista que, gracies á Deu, cada dia va crexent, atés lo no petit nombre d' estudiants que están ja apariats per sacrificarho tot en defensa de nostre sagrat lema *Deu y Patria.*»

—Lo diumenge passat fou inaugurat lo Círcol Valenciá d' aquesta ciutat ab una concorreguda vetllada literaria-musical en la que 's pronunciaren alguns parlaments encaminats á enaltir la confraternitat de Valencia y Catalunya.

—En la festa de repartició de premis del Patronat del obrer, celebrada 'l passat diumenge en aquesta ciutat, y á la que concorregué l' Excm. Sr. Bisbe d' aquesta diócesis, convidat aquest á dirigir la paraula al concurs ho feu en termens los més apropiats, plens de unció y de profitosa ensenyança, en nostra llengua estimada. La devoció cada dia major que nostre Prelat demostra á la llengua de la terra es pera nosaltres motiu de gran conçol y alegria, y no duptam de que ab tant bell exemple, s' anirán esmenant una pila de corrupteles tant contraries al patriotisme com al esperit religiós que aquí s' havien arrelades.

—Divendres prop-vinent serà celebrada en lo local del *Centre Catalá* d' aquesta ciutat (Tapineria, 33, 4.er) una vetllada necrológica pera honrar la memoria del ilustre fill que acaba de perdre nostra Catalunya, en Joseph Ixart. Per les noticies que 'n tenim, serà aquesta vetllada un tribut digne del eminent y malaguanyat escriptor.

Y ja que del Ixart fém esment, aprofitám la ocasió de manifestar que, segons tenim entés, entre 'ls papers que li han sigut trobats hi ha una pila d' importants treballs escrits en nostra estimada llengua. També 'ns diuen que l' *Ateneo Barcelonés* ha acordat estampar á ses costes tot lo llegat literari de n' Ixart.

—S' ha publicat lo Cartell del Certámen literari de la vila de Manlleu, contenint la ofrena dels premis següents:

I.—*Una flor natural*, á la mellor poesia, quin tema se dexa al bon gust del autor. Lo poeta ne farà present á la dama de sa elecció, que serà proclamada Reyna y presidirá la festa.

II.—*Un obgecte artistich*, á la mellor «Oda á Manlleu.»

III.—*Un magnífich album de tots los Papas*, á la mellor Memoria sobre 'l tema: «Necessitat que té l' obrer de fer economies pera contribuir per sa part á la solució de la qüestió social. Facilitat que presten les caxes d' estalvis pera ferles.»

IV.—*Un rich quadro del Sagrat Cor de Jesús y un exemplar del «Compendi de Historia Ecclesiástica gne-*

ral, per lo Il·lm. Dr. D. Francesch Aguilar, Bisbe de Ségorbe», á la mellor Memoria sobre «l' Origen de les Conferencies de Sant Vicents de Paul, y bens que pot reportar, de sa reinstalació, la Parroquia de Manlleu.»

V.—*Un obecte artístich*, al mellor treball sobre «l' Estat actual dels cónreus en la comarca de Manlleu, y medis més poderosos y práctichs de atendre á son mellorament.»

VI.—*Un hermós joyer*, á la mellor monografia sobre l' antich Castell de Manlleu.

VII.—*Una ploma d' or y argent*, á la mellor «Colecció de corrandes.»

VIII.—*Un obecte d' art*, á la Memoria que mellor

de Zaragoza, quina repartició de premis tindrà lloch un dels dies dedicats á les festes de la Mare de Deu del Pilar.

Entre 'ls premis oferts, hi ha 'ls següents:

Una rosa d' or, guarnida de brillants, oferta per lo Ajuntament de la esmentada ciutat, al que cante ab més acert qualsevols dels fets històrichs, usos y costums d' Aragó, essent preferit en igualtat de mérit, la poesia escrita en forma de romanç ó llegenda.

Un bronzo, figura regalada per lo diputat á Corts per Calatayud, D. Joan Gualbert Ballesteros, al millor sonet á la trágica mort del Justicia d' Aragó, D. Joan Lanuza.

Una copa de bronzo, present del «Ateneo cien...

ESTRANGER

França.—En la inauguració del nou edifici de les Facultats, ó Universitat, de la regió del Nord, á Lille, verificada solemnement, hi concorregué 'l ministre de Instrucció pública, qui, al abordar en son discurs la qüestió de les universitats regionals, feu un llareh y eloqüent elogi de la aspiració descentralisadora que 'n reclama l'establiment, anunciant que es proper lo dia en que podrà ser realisat lo generós propòsit. «Lo Govern, vá dir, no ha defugit may d'afirmar sobre aquest particular la persistència dels seus intents, y les Cambres han donat á la reforma que desitjam fermances tant significatives que ja no es possible desesperar del resultat.»... «Intervingué la lley, operant silenciosament aquesta benefactora revolució; creant, sots la fiscalisació indispensable del Estat, la autonomia dels organismes de les Facultats, que 'ls ha concedit, ab lo dret de recullir y conservar recursos independents, los medis de desenrotllarse, de diversificarse, d'adaptarse á les exigencies varies y mudadices del temps y del lloch...»

—L' *Est Republicain*, de Nancy, donant compte de la conferencia que en la citada població donà dies endarrera 'l senador de Marcère, com ja 'ls consta á nostres abonats, diu aixís: «Del moment que se li parlá de descentralisació, 'l pensament d' En Marcère se 'n volá cap á Nancy: lo nom d'aquesta ciutat es present á quants se son ocupats d'aquesta qüestió. Lo conferenciant recordá lo que 's feu sots l' Imperi, en 1863. Lo programa de Nancy fou degut á la iniciativa de dinou ciutadans dels qui ell no ha oblidat los noms. Tots los homens notables en la vida pública d'aquell temps foren convidats d'adherirshi; cinquanta vuyt dels convidats ho feren aixís: Eren homens com Berenger, Juli Favre, Eugeni Pelletan, Juli Simon, Juli Ferry. Tots donaren una adhesió entusiasta, motivantla. Y, no obstant, ab tot y aquesta unanimitat d'opinió en exos homens privilegiats, apesar de que 'ls inconvenients de la descentralisació son coneguts de molt temps, som encara lluny d'atenyer lo terme. La descentralisació es mes necessaria que may, puix ab nostre regiment democrátich, no queda resistencia possible contra 'l poder central. Pot esdevenir que 'l sufragi universal, qui es l' amo en nostre pays, donga 'l poder als socialistes. Quina resistencia trobarán aquets, quin contrapés se 'ls hi oposará si ja no existeixen poders locals suficientment independents? Un altre perill cal tenir en compte. Una democràcia unitaria sense contrapés está destinada al cessarisme; é hi arriba sempre, ja estiga personificat en un home ó en un partit. Tot açó 'ns ensenya que no queda cap rahó pera oposarse als partidaris de la descentralisació.»

Alemanya.—Traduhim d'un diari:

Los polonesos d'Alemanya se disposen á celebrar les bodes d'or del cardenal Ledochowski, quina

resistencia á les lleys de Maig (*Kulturkampf*) fou, com es sabut, castigada ab la presó y 'l desterro. Des de llavors, lo cardenal viu allunyat de sa diócesis de Gnesen (Posnanía) y habita á Roma. Los polonesos de Alemany esperaven que ara ab aquesta ocasió, lo cardenal obtindria un indult complet; mes, la nova orientació de la política imperial en sentit bismarckia, s'ha entravessat á llurs esperances.

—Prenent peu de la declaració feta per un dels principals orguens del Centre Catòlich de que no han donat resultat les tentatives pera fer entrar en lo partit als catòlics d'Alsacia y Lorena, escriu á un diari de París son corresponsal en la regió nomenada: «Los esforços pera menar les mases catòliques indígenes cap als cercles populars ó *Volskevereine* se han estrellades contra 'l bon sentit del gènit nacional. Los alsacians-lorenesos no han tardat pas á veure que per aytal camí volien durlos ahon no tenen ganes d'anar, axó es, al centre alemany; y axó á brates de divisions irreparables. No trobant del seu gust aquesta novella política, los catòlics d'Alsacia y Lorena, al cap de vall com tots los demés indígenes, s'amostren decidits á no dexarse absorbir per cap partit d'ultra-Rhin, y á ferse representar en lo Reichstag no més per lo grupó alsacià-lorenés, únich que judiquen capás de comprendre y defensar los interessos particulars d'abdues provincies.»

Suecia y Noruega.—Ha sigut nombrat ministre de Negocis estrangers de Suecia lo comte Lluís Douglas, essent censurada tal elecció per lo partit liberal suech en rahó dels lligams del nou ministre ab Alemany, y més encara per los noruechs, en quant es aquest un dels capdills del partit suech d'acció contra les previsions noruegues.

LO REGIONALISME EN LA PREMPSA

PAZ Y TREGUA. Barcelona, Maig: *El Somatén de Manresa hasta fines del siglo XVIII*. Estracte de la obra «Lo Somatén de Manresa y son Districte» escrita per don Joaquím Sarret.

LA VEU DEL MONTSERRAT. Vich, 1 de Juny: *Lo Somatén y la Unió Catalanista*, per M. R. Ixart, per H.

LO GERONÉS. Gerona, 1 de Juny: *Joseph Ixart*, per D. J. Roca y Roca.

SETMANARI CATÓLICH. Gerona, 1 de Juny: *La Confraria del gloriós Sant Jordi, patró de Catalunya*, per Mossen Anton Vila, Pvre.

LA VANGUARDIA. Barcelona, 1 de Juny: *La Arqueologia en el teatro catalán*, per D. Antoni Palau y Dulcet. Merescut elogi del decorat que se usá en la representació de «Las Monjas de Sant Ayman.»

—2 de Juny: *La Semana en Barcelona*, per D. J. Roca y Roca. Está dedicada per complert al inolidable crítich D. Joseph Ixart, puix conté los següents apartats: *Nuestra única obsesión: la muerte de Ixart. Efecto que ha producido en España. Ixart regionalista. Su amor á Barcelona.*—*Notas biográficas.*—

Ensayos literarios de Ixart.—Su primer triunfo literario.—Su labor intelectual.—Dos fechas culminantes.—Últimos días.

—3 de Juny: *Peñas arriba*, per D. J. Lluhi Rissech. Estudi crítich d' aquest interessant llibre en que 's para comte sobretot á la tesis en ell sustentada.

LA RENAIXENSA. Barcelona, 1 de Juny: *Més sobre 'ls sometents*. Sots aquest títol publica la resposta donada per D. Ramon Pareras y Noguera al ofici de la Comandancia general de Sometents en lo que se 'l destitueix del càrrech de sub-cabo de partit judicial, per haver sigut un dels més decidits defensors dels portascopes catalans.

—3 de Juny: *La autonomia de Cuba*.

EL BERGADAN. Berga, 1 de Juny: *A la jovenalla bergadana*. Excitació á constituhir en aquella població la confraria de Sant Jordi establerta en lo restaurat monestir de Santa Maria de Ripoll. Al efecte transcriu tot seguit l' article *La confraria del gloriós Sant Jordi, patró de Catalunya*, que escrit per Mossen Anton Vila, ha sigut publicat per diferents periódichs catalans.—*Efemerides catalanes*, per D. Ramon N. Comas. Reprodubides de nostre Setmanari.

LO CATALANISTA. Sabadell, 2 de Juny: *Ixart*, per don A. C.—*Més sobre 'l Sometent. Criteri de la «Unió Catalanista»*. La circular que aquesta corporació dirigí á sos delegats.

LA COSTA DE LLEVANT. San Pol de Mar, 2 de Juny: *Discurs del president del Consistori dels Jochs Florals de Barcelona D. Lluís Domenech y Montaner*, llegit en la solemne festa de la distribució de premis d' aquest any.

EL VENDRELLENSE. Vendrell, 2 de Juny: *La corona de semprevives*, per D. J. Ixart. Darrer treball publicat en catalá per aquest inoludible escriptor (q. a. c. s.) y que tinguerem l' honor d' estampar en les columnes de LA VEU DE CATALUNYA.

DIARIO DE MATARÓ Y LA COMARCA. Mataró, 3 de Juny: En aquest número comença la publicació de la *Fulla catalanista* que esmentarem lo diumenge passat. *Mans á l' obra*. Article destinat á inaugurar la esmentada fulla, fent véure lo carácter verament catalanesch que 's desitja donarli.

DIARIO DE BARCELONA. Barcelona, 5 de Juny: *José Ixart*, per D. F. Miquel y Badia.

LLIBRES REBUTS

Duas notas, per A. Gaza y Rosselló.—*Dues lletres*, per J. Olivó Formentí.—1895 y 1886, respectivament.

[Pobre Quimet Olivó! Lo regionalisme tenia en ell un soldat valent y 'ls qui éram sos amichs nos semblava que teniam un germá dels qui en la terra no 'n corren. En la *Associació catalanista d' escursions científiques* nos coneguerem l' any 1879, y apar que era ahir que 'l perdíam. Si ell hagués conseguit aquesta tongada de regionalisme exuberant ¡cóm hauria gosat y treballat! Era tendre de cor, decidit de voluntat, y superior d' esperit. Devoit de Catalunya per verdader afecte,—no conreava les lletres sino per afició, per es-

playament. Les *Dues lletres*, que poch després de sa mort li publicá 'l seu company Antoni M.ª Font y Boter,—també perdut malaventuradament pera la causa catalana,—proven lo que acabám d' estampar, puix en elles s' hi revela un poeta de delicats sentiments, ab molta expontaneitat y sinceritat, pero sense preocuparse per la polidesa de la forma.

Lo seu íntim amich y company nostre de causa n' Alfred Gaza, ha volgut commemorar la mort del simpátich Olivó, y no sols ha escampat aquelles *Dues lletres*, sino que en quadern apart ha donat á llum *Dues notes*, ó sia 'l discurs que 'l Sr. Gaza llegí en la sessió necrológica de la *Associació catalanista de excursions científiques*, y la ressenya de una excursió feta á Ripoll, Nuria, Olot y Gerona. Son dos treballs interessants, que tenen doble preu pera 'ls quins estimavam á en Joaquím Olivó. Corals mercés li enviám al amich Gaza per tant bona obra.

C. OMAR Y BARRERA

EFEMERIDES CATALANES

JUNY.—Dia 3.

1809. Sofrexen pena de mort, essentne agarrotats, lo prevere Joaquím Pou, rector de la ciutadela y lo clergue regular de Sant Gayetá lo P. Joan Galtifà, y penjats Joseph Navarro, sotstinent del regiment de Soria, Salvador Aulet, corredor de cambis y Joan Massana, oficial de la consolidació de vales, per lo delict de haver urdit una conspiració contra lo govern francés, impulsats per son patriotisme que 'ls movia á buscar los medis pera lliurar á la patria del jou d' aquella gent forastera. Depositats sos cadávres en la Seu, estan esperant aquella tomba honorífica á que 's varen fer acreedors y se 'ls té promesa.

Dia 4.

1239. Hi ha un eclipse total de sol tant visible á Barcelona que 'n ofereix la particularitat de que la fosca arriba á ésser tant extraordinaria que, al mitg dia, se arriben á distingir molt bé les estrelles.

Dia 5

1471. Lo Concell representant del Principat, ab intervenció de la ciutat de Barcelona, elegeix missatger pera anar á fer avinentes á Renat d' Anjou, á qui los catalans havien elegit per son sobirà en lloch de Joan II, les necessitats en que 's trobava la terra, al Rdm. Joan Margarit, bisbe de Gerona, al qui més endavant, junt ab altres personatges, se declarava enemich de la patria, per haverse fet partidaris del mal aconcellat monarca aragonés.

Dia 6.

1807. Se comencen aquelles memorables festes ab que la ciutat de Barcelona solemnisa la beatificació de son fill l' insigne taumaturg Dr. Joseph Oriol. Duren fins al dia 23 del mateix mes y may los barcelonins han mostrat tant entussiasme pera glorificar á un de sos compatricis. Sumptuoses foren les funcions religioses, y espléndides les populars.

Dia 7.

1640. La guardia de un portal havia intentat pendre les armes á uns segadors qui entraven á la ciutat comtal, y se exalten tant los esperits que 'l poble acuí á la plaça de Framenors decidit á calar foch al palau del virrey lo comte de Santa Coloma. Un tir sortit de aquell casal d'exa mort á un segador, y açó, junt ab los excessos comesos per la soldadesca castellana, es causa de que la exasperació popular arribi al estrem. Les cases dels concellers del rey son saquejades y cremades, alguns d'ells morts, com lo virrey, que ho fou cap al tart de la tarde, quan exia disfressat de la Dres-sana.

Dia 8.

1304. Mor lo P. Fra Pere d'Amer, general de la orde de la Mercé. Després d'haver seguit la carrera de les armes, entrá en aquella religió. Fou redemptor varies voltes, sofrint no pochs treballs y penalitats y elevat á tant important càrrech, visita totes les cases que tenia dit institut, recopilá totes les seves lleys y s'esforçá en que fossen rigurosament observades. Per son talent y prudencia, Jaume I lo feu son conceller y li confiá una embaxada al rey de Castella y una altra á Portugal pera tractar sobre lo casament del rey Dionís ab la barcelonina infanta d'Aragó, que avuy venerám en los altars ab lo nom de Santa Isabel reyna de Portugal.

Dia 9.

1815. Naix á Cervera lo P. Ramón Boldú del orde de Framenors. En lo convent de Barcelona vesti l'hàbit, després d'haver assistit á les aules de la Universitat de sa patria. En 1835, la revolució lo portá á Italia; allí ensenyá Filosofia á Asís, y Teologia á Ferrara y Bolonia fins que retorná á sa patria. Fou un dels predicadors qui lograren més elevat crèdit; publicá varies obres y fou incansable en procurar lo restabliment de les institucions monàstiques.

RAMON N. COMAS.

DIETARI DEL PRINCIPAT

Dia 31.

Llegim en *Lo Somatent* d'aquest dia, que se ha comprovat la existencia de la filoxera en una vinya de aquell terme municipal.

Juny.—Dia 1.

La Societat Catalana d'Horticultura celebra en nostre palau de Belles-Arts un concurs de rams y flors tallades.

—Durant lo mes passat s'han recaudat en aquesta Delegació d'Hisenda, 12.879,590'26 pecetes.

—Surt d'aquesta ciutat en direcció á Madrid una comissió de la Facultat de Medicina, á fi de entregar als senyors Ministre de Foment, Lopez Puigcerver, Vincenti y Marquesos de Magaz y de Canales de Chozas, les planxes que 'ls dedica per los treballs que 'ls esmentats senyors feren á favor de la construcció del Hospital clínic de Barcelona.

—Se ha enviat á Madrid un projecte pera acabar les obres del cimbori de nostra Seu, al objecte de que sia examinat per la Royal Academia de Sant Ferrán.

Dia 2.

Se celebra á Tarragona un concorregut *meeting* agrícola en lo que fan ús de la paraula los senyors Vernet, Costa, Borrás, Llasat, Alsina, Font de Rubinat, Zulueta, Canyellas, Ballester, Querol y Magrinyá.

Entre 'ls acorts presos hi figura lo de procurar la supressió del impost de consums.

—La Societat Económica Barcelonina d'Amichs del Pays, celebra en la Sala de Cent de nostra Casa-Ciutat la solemne sessió anyal, adjudicant com de costum diferents premis á la virtut, á la aplicació y al avenç industrial.

—Lo Patronat del Obrer d'aquesta ciutat inaugura son nou local del carrer de Provenza. En la solemne sessió que al efecte tingué lloch, nostre Excm. é Ilm. Prelat dirigí al obrers un discurs en nostra llengua, que ab sa senzillés y esperit evangélich commogué 'l cor de tots quants tingueren la sort d'escollirlo.

—La Societat Foment de la cria cavallar de Catalunya, atenent á que per varies circumstancies no ha arrelat en nostra ciutat la afició á las carreres de cavalls, acorda rescindir lo contracte d'arrendament de les terres ahon hi ha instalat l'Hipódrom. També acorda que, quan una comissió al efecte nombrada, haja liquidat les pertenençies de la societat, se cridi una junta general extraordinaria pere tractar de sa dissolució.

Dia 3.

Llegim que lo Ilm. Sr. Bisbe d'aquesta diócesis ha comensat ab 5,000 pecetes la llista de suscripció pera construir una nova iglesia en la vehina vila de Gracia.

Dia 4.

Ab lo títol de «Círculo Conservador Liberal Independiente» se constitueix en nostra ciutat un centre d'amichs polítics de D. Francisco Silvela, que elegeix per president efectiu á D. Joseph Ferrer y Soler.

—Una comissió del Foment del Treball Nacional, surt pera Madrid, al objecte de obtenir una avinença ab los representants antillans en la resolució de la qüestió arancelaria.

—Una reunió d'accionistes y obligacionistes de ferrocarrils decideix demanar á les companyies que paren la competencia que s'están fent, y gestionar pera que 'l govern concedesca los ausilis que tant temps ha demanen les esmentades empreses.

Dia 5.

En la esposició de plantes, actualment oberta en nostra ciutat, té lloch lo segon concurs de rams y flors tallades.

Dia 6.

Ha sigut resolta favorablement la instancia del Colegi d'Escribans de Barcelona demanant que 's reduhís á sis lo número d'escribans que en nostra ciutat corresponen á cada jutjat.